

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LVI. — Izdan in razposlan dne 15. junija 1897.

Vsebina: Št. 129. Ukaz o imenovanju strokovnjaških sodnikov-lajikov iz trgovskega stanu in izmed veščakov v plovstvu.

129.

Ukaz ministrov za pravosodje in trgovino z dne 1. junija 1897. l.

o imenovanju strokovnjaških sodnikov-lajikov iz trgovskega stanu in izmed veščakov v plovstvu.

Na podstavi §. 99. zakona o uredbi sodnij (zakon z dne 27. novembra 1896. l., drž. zak. št. 217) se ukazuje vsled Najvišega sklepa z dne 29. maja 1897. l. v izvršitev §§. 20. in 21. imenovanega zakona:

Imenovanje.

§. 1.

Strokovnjaške sodnike-lajike iz trgovskega stanu in izmed veščakov v plovstvu za samostalne trgovinske sodnije in za trgovinske odseke okrožnih in deželnih sodnij, katere izvršujejo sodno oblast v trgovinskih ali pomorskih stvareh na prvi in drugi stopinji, imenuje v porazumu s trgovinskim ministrom pravosodni minister.

Imenujejo se po presojnem nasvetu trgovinske in obrtne zbornice okraja vsakokrat na dobo treh let; vnovično imenovanje ni izključeno (§. 20. zakona o uredbi sodnij).

(Slovensch.)

Vsled izteka uradne dobe izstopajoči strokovnjaški sodniki-lajiki morajo ostati v službi, dokler se ne zasede njih mesto zopet.

§. 2.

Število strokovnjaških sodnikov-lajikov, ki jih je postaviti pri posameznih zbornih sodnijah prve stopinje, katere izvršujejo sodno oblast v trgovinskih ali pomorskih stvareh, določa v porazumu s trgovinskim ministrom po meri vsakokratne potrebe pravosodni minister.

Ali in koliko strokovnjaških sodnikov-lajikov zborne sodnije mora biti izmed veščakov v plovstvu, to določi po meri dejanske potrebe zborna sodnija.

Četrty del strokovnjaških sodnikov-lajikov, ki jih je postaviti za vsako zorno sodnijo, je imenovati izmed oseb, ki službujejo v trgovinskih ali plovstvenih obratih (§. 7.). Drobeč, ki se pokaže ob preračunu četrtega dela, je vzeti v poštev kot celoto.

Presojni nasvet trgovinskih in obrtnih zbornic.

§. 3.

Ako je podeliti mesto strokovnjaškega sodnika-lajika, mora predsednik zborne sodnije pozvati trgovinsko in obrtno zbornico, v katere okolišu je zborna sodnija, da naj dá nasvet. Če je izpraženjenih

več mest, mora obsegati poziv število mest, ki jih je podeliti, in, kjer sodelujejo pri pravosodju strokovnjaški sodniki-lajiki te ali druge vrste, tudi povvedbo o tem, ali in v katerem razmerju je nasvetovati pripadnike trgovskega stanu ali pa osebe izmed veščakov v plovstvu. Prav tako je dati na znanje, ali in v katerem razmerju se je ozirati pri nasvetu na osebe, službujoče v trgovinskih ali plovstvenih obratih.

§. 4.

Trgovinska in obrtna zbornica dá nasvet po skupnem sklepu trgovinskega in obrtnega odseka.

Za vsako mesto je nasvetovati tri osebe. Pri nasvetih, ki se dadó za več mest, mora število nasvetovancev presegati število mest, ki jih je podeliti, vsaj za polovico; drobec je vpoštevati pri tem kot celoto.

§. 5.

V nasvet je privzeti samo take osebe, ki so avstrijski državljani, so dokončali trideseto leto življenja, poznajo vsled svojega poklica natančno trgovinski ali plovstveni obrat in zanj veljajoče zakone in navade, imajo domovališče na sedežu zborne sodnije, pri kateri naj bi opravljali službo, ali v njeni bližini, ter so voljni prevzeti to službo.

Osebe, ki nimajo vseh državljanskih pravic ali so omejene v razpolaganju s svojo imovino po zakonu ali po sodniški odredbi, in pa osebe, ki so do sodniških uradnikov zborne sodnije v razmerju sorodstva ali svaštva, katero bi bilo po zakonu na poti njih imenovanju za sodnika pri ti zborni sodnji (§. 17., odstavek 1. cesarskega patenta z dne 3. maja 1853. l., drž. zak. št. 81), se ne smejo vzprejeti v nasvet.

§. 6.

Izmed samostalnih trgovcev je nasvetovati navadno samo trgovce ali družabnike trgovinske družbe, katerih posamezna ali družabna firma je vpisana v trgovinski vpisnik. V kolikor bi primanjkovalo takih, se smejo vzprejeti v nasvet tudi drugi trgovci.

Za mesta, katera je podeliti veščakom v plovstvu, je nasvetovati sešodno ladne mešetarje (*sensali patentati in noleggi*), ne dejalne ladne kapitane in lastnike ladij.

§. 7.

Pri nasvetih sodnikov-lajikov izmed služabnikov v trgovinskih ali plovstvenih obratih se je ozirati na

tiste osebe, ki so si po večletnem delovanju kot voditelji (prokuristi, disponenti, ravnatelji, generalni agentje, generalni pooblaščenca večje podjetbe, sešodno kake delniške družbe i. p.) pridobili natančno znanje pravičnega prometa in zanj veljajočih zakonov in navad. V kolikor bi primanjkovalo oseb, ki bi ustrezale tem zahtevkom, je nasvetovati samostalne trgovce in za mesta, ki jih je podeliti veščakom za plovstvo, osebe izmed poklicnih vrst, oznamenjenih v §. 6., odstavku 2.

§. 8.

Trgovinska in obrtna zbornica mora, preden odda nasvet, poprašati osebe, ki jih je vzprejeti v nasvet, ali hočejo sprejeti službo strokovnjaškega sodnika-lajika za dobo treh let; hkratu jih je pozvati, da naj izjavijo, obstoji-li, v kolikor oni vedó, med njimi in med sodniškimi uradniki zborne sodnije kako razmerje sorodstva ali svaštva, katero izključuje njih imenovanje po §. 5., odstavku 2.

Izjave nasvetovancev je priložiti nasvetu.

§. 9.

Nasvet trgovinske in obrtne zbornice je napotiti na zorno sodnijo, pri kateri bo strokovnjaškemu sodniku-lajiku opravljati službo ter ga potem predložiti z mnenjem te zorne sodnije po viši deželni sodnji pravosodnemu ministrstvu.

Zborna sodnija prve stopinje mora oddati svoje mnenje v odseku, sestavljenem po §. 36. zakona o uredbi sodnij.

Prisega strokovnjaških sodnikov-lajikov.

§. 10.

Prisego, katero morajo priseči strokovnjaški sodniki-lajiki pred nastopom službe (§. 21., odstavek 1. zakona o uredbi sodnij), je opraviti po besedilu, oznanjenem z razpisom pravosodnega ministrstva z dne 9. januarja 1855. l., št. 25423. Strokovnjaški sodniki-lajiki morajo v prisegi potrditi tudi, da se bodo neprelomno držali državnih osnovnih zakonov.

Triletno službeno dobo je računati od dneva zaprisežbe (vzklica na že opravljeno prisego).

Naslov strokovnjaških sodnikov-lajikov pri trgovinskih sodnijah na Dunaju, v Pragi in Trstu.

§. 11.

Prisednikom trgovinskih sodnij na Dunaju, v Pragi in Trstu priznana pravica, da smejo imeti

naslov cesarskega svetovavca, dokler traja ta njih uporaba, prehaja na strokovnjaške sodnike-lajike, uporabljane pri teh trgovinskih sodnijah.

Dopust.

§. 12.

Za prošnjo za dopust in pa za podelitev dopusta strokovnjaškim sodnikom-lajikom veljajo predpisi §§. 69. do 72. v cesarskem patentu z dne 3. maja 1853. l. (drž. zak. št. 81) in pa dotična določila opravi reda za sodnije prve in druge stopinje tako, da:

1. doba dopusta ni zavezana mejam časa, ustanovljenim za podeljevanje dopusta sodniškim uradnikom, in da ima

2. ne glede na dobo željenega dopusta predsednik zborne sodnije prve stopinje pravico, dovoljevati dopust.

Potovalni stroški in dnevščine.

§. 13.

Do potovalnih stroškov in dnevščin imajo strokovnjaški sodniki-lajiki pravico samo pri uradnih dejanjih, ki jih opravi odsek zunaj sodišča, enako kakor sodniki zborne sodnije.

Potovalne stroške in dnevščine strokovnjaškim sodnikom-lajikom je določiti v izmeri VII. činovnega razreda.

Izguba službe.

§. 14.

Strokovnjaški sodniki-lajiki se ne smejo, dokler traja doba njih službe, niti odpustiti začasno iz službe, niti ne premestiti h kaki drugi zborni sodniji, kakor za katero so imenovani. Odstava od službe sme nastopiti samo po meri določil zakona o uredbi sodnij (§. 21., odstavek 2. zakona o uredbi sodnij). Ali in v katerih primerih sme pred odpustom iz službe nastopiti začasna odstava od službe, to se določa po §§. 29. do 31. zakona z dne 21. maja 1868. l. (drž. zak. št. 46).

Opust trgovinskega obrta, izbris firme, izstop iz trgovinskega ali plovstvenega obrata, v katerem je služil sodnik-lajik ob času svojega imenovanja in vse druge med službeno dobo nastajajoče premembe, ki ne obsegajo hkratu zakonitega vzroka za odpust iz službe, ne povzročijo izgube službe. Izgube avstrijskega državljanstva posledek je izguba službe.

Prehodna in končna določila.

§. 15.

Uporaba prisednikov iz trgovskega stanu, ki so sedaj postavljeni pri trgovinskih sodnijah in pri trgovinskih odsekih zbornih sodnij prve stopinje, neha s 1. dnevom januarja 1898. l. Do tega časa ostanejo gledé teh prisednikov v veljavi obstoječi predpisi in se posebno razpis ministrstev za pravosodje in trgovino z dne 2. decembra 1864. l. (drž. zak. št. 89).

§. 16.

Pri rešitvi tekočih pravnih stvari v trgovinskih in pomorskih stvareh, o katerih je razpravljati ter jih odločiti vsled zakonitega določila po dosedaj veljajočih pravnih predpisih, se morajo od 1. dne januarja 1898. l. počenši novo imenovani strokovnjaški sodniki-lajiki iz trgovskega stanu ali izmed veščakov v plovstvu udeleževati kot glasovalno pravico imajoči udje odseka na mesto enega sodniškega uradnika zborne sodnije.

§. 17.

Predsedniki trgovinskih sodnij in okrožnih in deželnih sodnij, katere izvršujejo sodno oblast v trgovinskih ali pomorskih stvareh na prvi ali drugi stopinji, morajo v začetku julija 1897. l. pozvati trgovinske in obrtne zbornice, da naj dadó nasvete za vse strokovnjaške sodnike-lajike, ki jih je postaviti pri zborni sodniji po določilih tega ukaza. Nasveti trgovinske in obrtne zbornice morajo doiti k zborni sodniji najpozneje do začetka oktobra 1897. leta. Nasveti zborne sodnije (§. 9.) se morajo predložiti do 15. dne novembra 1897. l. pravosodnemu ministrstvu.

Gleispach s. r.

Glanz s. r.

